

Folkeskolen - Enelæreren er ikke uddød, desværre.

Med ujævne mellemrum finder man på denne plads og på lignende prime-pladser i andre udmærkede dagblade en hyldest fuld saga om en svunden tid, hvor læreren, den helstøbte personlighed, der har beriget forfatterens barndom med liv og ånd, sang og salme, lærelyst og indsigt, får sit velfortjente efterskridt. Den underviser, der har mødt og henrykket det enkelte barn i klassen, og som talt til fantasien og smuglet lærdom ind i en lind strøm, så skoledagene blev én lang perlerække af oplevelser.

Sådan en lærer har jeg skam også haft. Ham der kunne berette, at Kong Frederik den 7. hver morgen stod op før tjenestefolket for at fyre op i kaminen og sørge for, at der var varmt og rart, når folkene lidt senere skulle begynde på dagens dont. Så menneskelig blev han beskrevet, Frederik den 7., at jeg den dag i dag ser ham gå lyslevende rundt her på Læsø. Samme statur, samme venlige gemyt. Nu ved jeg selvfølgelig godt med mig selv, at ligheden måske nok så meget skyldes et ondsindet rygte. Men sympatien for Frederik er alligevel usvækket.

Det var den samme lærer, der introducerede de grufulde historier om H.C. Andersens moder i det iskolde å-vand og om den døde vildand med de efterladte ællinger. Og som lagde fundamentet til den håndskrift, jeg desværre senere har vanrøgtet så grusomt.

Jeg er også nødt til at give den lærer en del af æren eller skylden for, at jeg selv valgte lærergerningen og gennemstod seminarietidens ufattelige prøvelser og ulidelige ligegyldigheder, ørkesløse debatter og alt for sjældne besøg hos rigtige børn i rigtige skoler. Gennemstod det, fordi jeg inderst inde havde et urokkeligt billede af, hvad det ville sige at være lærer. Og vel at mærke et billede, som jeg intuitivt vidste, jeg delte med alle de andre - også selvom vi sagde noget andet -, og som stadig deles af de fleste af skolens mange forældre.

Men nu er det sgu' blevet et problem.

Nærlæser man de forskellige forsvar og æresskrifter for denne lærer, får man det indtryk, at han er uddød eller i hvert fald næsten uddød.

Det er han skam ikke, han lever tværtimod inderst inde i hver eneste lærer i hele landet.

Den højeste lykke for en lærer er naturligvis at have gennemført en time med ungerne, hvor man bagefter kan sige til sig selv: Det lykkedes! De lærte noget i den time, og vi havde en god oplevelse - sammen, børnene og jeg.

Og selvfølgelig sker det. For nogle lærere oftere end for andre, for enkelte måske kun sjældent og for få, sker det aldrig.

Jeg husker i grunden ikke så forfærdelig meget fra min egen skoletid, i hvert fald ikke fra de enkelte timer, og jeg vil heller ikke kunne argumentere for, endsige beskrive, hvornår, hos hvem og under hvilke omstændigheder, jeg lærte hvad.

Hvis jeg prøver at rense min hukommelse for nostalgiske elementer og så igen tænker tilbage på den gamle skoletid med den lærer, som lærte mig om Frederik og den døde and, så krakelerer billedet desværre. For i virkeligheden var det jo ofte kun en makaber stillingskrig, vi delte. Han tilbød os sin viden og indsigt, og vi forsvarede os, det bedste vi kunne. Mange timer er endt i den rene magtkamp, og jeg er endda sikker på, at også han, når han ser tilbage, vil erkende, at han tabte de fleste. Simpelthen fordi vi var bedre til at obstruere, end han var til at konstruere.

Ind i mellem fik han os på krogen; det skal indrømmes. En fortælling fængede, vi skrev brev til et eller andet skib på langfart og ventede spændt på svar, vi lavede krybbespil, eller vi var på udflugt. Men det var kun momentvis, han fik os kroget, og måske var det kun en del af os, mens resten sikkert stadig har haft øjnene indstillet på uendeligt. Jeg husker det ikke.

Nu har jeg gennem et mere eller mindre tilfældigt karriereforløb, sikkert men stabilt, sikret mig en god portion katederundragelse, og jeg er rykket ind på det bonede gulv på inspektørkontoret.

Men hvad jeg nok kunne ane, dengang jeg selv tjente til føden bag katederet med ca. 25 såkaldte konfrontationstimer om ugen, og hvad jeg i dag i betryggende afstand fra skolens kerneydelse ikke kan undgå at se, er, at den tro på, at læreren, der med sin personlighed kan få skællene til at falde fra øjnene og opfylde de modstræbende alumner med lærelyst og nysgerrighed, er så sjælden, at det er ubetaleligt for samfundet at sætte lid til det som krumtappen i arbejdet for at bevare og videreudvikle den danske skole.

Det går simpelthen ikke i den moderne skole at blive ved med at praktisere det, som nogen har kaldt for John Wayne-pædagogik. Den daglige praksis, hvor lærerne, som en flok cowboys eller kavalerister, møder op i fortet iført fuld mundering, rider ud i alle retninger, og skyder vildt og tilfældigt op og ud i luften, udkæmper dagens kampe, samler skalpe og hegner territorier, jager og plager, plages og jages, angriber og forsvarer, men sparer den sidste kugle til sig selv, for så hen under aften sveddryppende at vende hjem igen til en kop kaffe i saloonen, inden natten sænker sig, tiden hvor man renser og plejer sine sår, kontrollerer udrustningen og planlægger sin rute og strategi forud for næste dags ensomme ridt.

Men vi har et problem. For desværre lykkes det alt for ofte at prise dette undervisningssyn så poetisk, at argumentation bliver overflødig. Man kan jo bare henvise til en kollektiv bevidsthed om, at sådan er skolen selvfølgelig, og når undervisningen ikke lykkes, så skyldes det, at mange lærere ikke gør deres job godt nok, eller, hvis det er lærere selv, der skal sige det, at skolen aldrig får ro til at gøre sit arbejde, men uafledigt overfalder med nye kulørte ministerielle pamfletter.